

MÜZİK VE DRAMA EĞİTİMİNİN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMUNA ETKİSİ

Ayşe ASLAN*

Özet

Öğretmen adayları eğitimlerinin 7. Döneminde seçmeli olarak Orff yaklaşımı dersini almaktadır. Bu derste ritim, oyun, müzik, drama, dans, yaratıcılık vb. konular üzerinde eğitim verilmektedir. Bu çalışma kapsamında toplumsal şiddet ve cinsiyet konularıyla ilgili 3 haftalık süreçte müzik ve drama uygulamaları yapılmıştır. Klasik müzik ve Death Metal müzik dinletilen 7. Dönem lisans öğrencilerinin şiddet tutumları arasında farklılaşma var mıdır sorusuna cevap aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: drama, müzik, toplum, sınıf öğretmeni adayı, şiddet.

Abstract

Classroom teacher candidates take Orff Approach course as an elective in their 7th term. Topics like rhythm, plays, music, drama, dance, and creativity are taught in this course. Music and drama practices on violence and gender issues were conducted over a period of 3 weeks for this research. Attitude changes on violence of Orff Approach course students are studied after practices accompanied by either Classical Music, or Death Metal genres.

Keywords: drama, music, society, classroom teacher candidate, violence.

1. Giriş

Toplumda şiddet olayları çok yaygın olarak karşımıza çıkıyor. Medyada, okullarda, ailede, çevremizde sürekli olarak şiddet olaylarını duyuyoruz. Bu nedenle yaşamamızda şiddete maruz kalmak sıradan olmaya başladı. Türk Dil Kurumuna göre; Şiddet: 1. Bir hareketin, bir gücün derecesi, sertlik. 2. Duygu veya davranışta aşırılık. (Türk Dil Kurumu; 2011; 640) olarak tanımlanıyor. Şiddet gündelik yaşamımızın içinde kişiler arası iletişimi etkilerken yaşam kalitemizi de belirler. “Şiddet sözcüğünü genel

anlamda, aşırı duygu durumunu, bir olgunun yoğunluğunu, sertliğini, kaba ve sert davranışı; özel anlamda ise kaba kuvveti, beden gücünün kötüye kullanılmasını, yakan, yıkan, yok eden; bireye ve topluma zarar veren etkinlikleri betimler” (Köknel, 2000).

Ülkemizde de son yıllarda ölümle sonuçlanan şiddet olaylarında artma yolunda bir eğilim olduğunu medyadan devamlı olarak takip etmekteyiz. “Yapılan araştırmalarda şiddeti besleyen önemli faktörler üç noktada toplanmaktadır. Bunlardan birincisi aile ve çevre, ikincisi eğitim seviyesi, üçüncü ise medyadır” (Ayan, 2006). Bir davranışın şiddet içerip içermediği ise o toplumdaki kültürün, gelenek ve göreneklerin içeriği ile doğrudan ilişkilidir. Ailesinde ve çevresinde problem çözme yolu olarak şiddeti öğrenen birey karşılaştığı problemlerin çözümünde de şiddeti kullanmayı tercih edecektir. “Aile içi şiddete tanık olan çocuklarda meydana gelen psikososyal sonuçları ele aldıkları araştırmalarında, tanık olmayanlardan daha fazla olumsuz davranışlar sergiledikleri gözlemlenmiştir” (Haskan ve Yıldırım, 2012). Çocukluktan itibaren izlenen çizgi filmler, bilgisayar oyunları, fantastik sinema filmleri, heyecanla okunan içinde şiddet barındıran kitaplar... Ergenlikte şiddete eğilimli bireylerin oluşmasını tetiklemektedir. Okullardaki şiddet ise sadece içinde yaşadığımız toplumu değil, bütün dünya ülkelerini ilgilendirmektedir. Bu konuyla ilgili yazılar incelendiğinde, “Okullarda şiddeti tetikleyen faktörler; kişilik bozukluğu, dürtüsellik ve hiperaktivite, psikiyatrik rahatsızlıklar, saldırganlık ve madde kullanımı, aile içi şiddet, çocuk istismarları, ailesel faktörler, akademik başarısızlık, okul çete grupları, cinsiyet grubuna yönelik ön yargılar, akran reddi, medyada ki şiddet görüntüleri, silaha kolay ulaşma gibi birçok kategoriye içine almaktadır”(Balkıs, Duru ve Buluş, 2005). Şiddete başvurmeyen bireylerde ise özgüven yeterliliği vardır. Bu nedenle sorunlarını şiddetsiz çözüme eğilimindedirler. Gözlemlerime göre, bireylerin öz yeterlilikleri ile saldırgan davranışları arasında ters orantılı bir ilişki vardır. Ergen kendini bulunduğu çevrede, bir grubun içerisinde hissediyorsa aidiyet duygusuyla o grubun etkisi altına girer. Yaptığı seçim ile birlikte önceden getirdiği birikimlerle, bireyin davranışları içinde bulunduğu grubun şeklini alır. Birey bulunduğu ortama göre olumlu veya olumsuz davranışlar sergiler.

Son zamanlarda şiddet olaylarının medyada çok fazla yer almasıyla, medyanın şiddete yönlendirme faktörünün olup olmadığı tartışılmaktadır.

Şiddet konusuyla ilgili yapılan araştırmalardan bu olaylara televizyonlarda çok fazla yer verildiği görülmüştür. Freedman, Sears; televizyonda şiddet eylemlerini gözleminin saldırganlıkla ilgili düşüncelerin uyarılmasına yol açacağı; bunun davranışsal eğilimlere yayılmasıyla gözleyenleri eyleme hazır hale geçireceğini vurgulamıştır (Freedman ve Sears, 1993).

Gazete manşetlerinde okuduğumuz cinayet, canlı bomba, intihar, tecavüz, gasp, hırsızlık, dolandırıcılık gibi haberler toplumda kaygı düzeyinin artmasına neden olmaktadır. Ulaşım araçlarında, yolda, okulda, sokakta her an başımıza kötü şeyler gelebileceğini düşünmekteyiz. Toplumdaki panik ve kaygı durumları bireyleri mutsuz ve huzursuz etmektedir. Anti-depresan türü ilaçların kullanımının da oldukça yaygınlaşmış olduğunu yine iletişim kaynaklarından öğrenmekteyiz.

Şiddete en çok maruz kalan kesimin ise kadınlar olduğu bilinmektedir. “Medyada kadınların ikincil bir konumda temsil edilmesi, olumsuz imajı, medyanın cinsiyetçi yaklaşımı kadın sorunlarını daha da arttırmakta, topluma zarar vermektedir (Güzel, 2014). Kadınlara ayrımcılığın en belirgin tanımı bu ayrımcılıkla mücadeleyi hedefleyen bir uluslararası belge olan Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi’nin(-CEDAW) 1. Maddesinde yapılır. Bu sözleşmeye göre; Kadına karşı ayırım deyimi, kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya diğer sahalarda ki insan hakları ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, mahrumiyet veya kısıtlama anlamına gelecektir” (Bora, 2011). Bu sözleşme kadınların toplumda birçok haktan mahrum bırakıldığına işaret eder. Günümüzde çeşitli alanlardaki şiddet olgusu yaşantımızda ciddi sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle şiddeti önleme konusunda ülkemizde ve dünyada pek çok çalışma yapılmaktadır. Özellikle kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla çeşitli konferanslar, çalıştaylar düzenlenmekte ve yasal önlemler alınmaktadır. Ancak bir yaklaşımın, bir anlayışın veya öğretinin kalıcı hale gelmesi için, uygulanabilir özelliklerinin ele alınarak tekrar edilmesi, böylece yaşantıya dönüştürülmesi gerekmektedir. Özellikle kadına yönelik şiddet konusunda temel yaklaşımların; eğitimlerle, etkinliklerle, yasal düzenlemelerle ve tekrar tekrar bilgilendirmelerle pozitif şekilde yaşama kazandırılması sağlanabilir.

“Kadınlar ve erkekler arasındaki farklılıkları biyolojik olarak kurgulayan görüşlerin aksine cinsiyet ayrımcılığı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin temeli; politik, ideolojik, ekonomik ve kültürel yapılara dayanmaktadır”(Güzel, 2014).

Şiddet sadece fiziksel uygulanan kaba güce dayalı eylemlerden ibaret değildir. İnsanlar birbirine dokunmadan da şiddet uygulayabilir. Örneğin; sözle, yazıyla, mimikle, davranışla... Önemli olan bireyin karşısındaki kişiyi rahatsız edecek yöntemi bulmasıdır. Bu yöntemler bazen fiziksel şiddetten daha etkili bir biçimde bireyi üzer ve rahatsız eder. “Şiddetin önüne geçebilmek, şiddete karşı bir duyarlılık geliştirmek bir şiddet bilincine sahip olmakla olanaklıdır. Şiddetin olduğu bir yaşam mutsuzluğun, acının, tutsaklığın, ezilmişliğin, kendini gerçekleştirememenin yaşandığı bir yaşamdır. Böyle bir yaşamda insanlar sağlıklı düşünemezler, algılayamazlar, tartışamazlar, sorgulayamazlar, dolayısıyla da bilim yapamazlar. Sanat etkinliklerinde bulunamazlar, inançlarını yaşayamazlar, gönüllerindeki dünyayı gerçekleştiremezler” (İnam, 2015).

Şiddeti önlemenin en önemli faktörlerinden biri de eğitimidir. Şiddetin bireyin kişiliğine, sosyal çevresine, iletişimine, öz yeterlilik durumuna vereceği zarar bireyin yaşantısını çok olumsuz etkiler. Bu nedenle doğumdan itibaren aile içi eğitimle ve okullardan alınan eğitimle şiddetin zararları ele alınıp toplum bilinçlendirilmelidir.

Eğitimin en önemli neferi olan öğretmenlerin yetiştirilmesi aşamasında şiddet konusunda duyarlılık sağlanmalıdır. Bu yönüyle sanat eğitiminden araç olarak faydalanabiliriz. “Sanat eğitimi; bireylerin duygu ve düşüncelerini biçimlendirmede, yeteneklerini ve yaratıcılık güçlerini estetik bir düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim sürecidir” (Boydaş, 1997). “Her tür sanat eğitimi kendi özellikleri ile şiddete karşı, farklı mücadele imkanları sunar. Müziğin insanoğluna ve çevresine sosyal kültürel ve psikolojik anlamda olumlu etkileri vardır” (Apaydın, 2012). “Müzik eğitimi bireylerin sanatsal yaşamlarının gelişip olgunlaşmasına katkı sağlamakla birlikte, onların psiko-sosyal gelişimlerini de etkileyen unsurlardan biridir” (Uçan, 2005). Müziğin içinde insan ruhunu etkileyen bir yapı vardır. Dinlediğimiz eserlerle neşelenir, hüzünlenir bazen de coşarız. Örneğin; film seyrederken sahnelerin arkasında duyduğumuz fon müziği bize gelecek sahnenin hüzünlü mü, neşeli mi ya da heyecanlı mı olduğu konusunda fikir

verir. Bu anlamda müziğin insan ruhundaki etkisini araştırmak amacıyla müzik ve drama çalışmalarını birleştirerek Orff dersinde şiddete yönelik tutum ölçeği çalışmaları yapılmıştır.

1.1. Orff Yaklaşımı

Tüm dünyada yaklaşık 50 yıldır uygulanmaya başlanan Orff yaklaşımının temelinde drama, hareket, dans, ritim ve doğaçlama vardır. Yapılan çalışmalarla birlikte kişide gizli olarak bulunan yaratma, beden dilini kullanabilme ve estetik anlayışın gelişmesine katkıda bulunmaktadır. ‘‘Orff yaklaşımı müzik derslerinde uygulandığında müziğin farklı disiplinler içinde bir araç olarak kullanılmasının yolu daha etkili şekilde açılmış olur (Arslan, 2009). Orff yaklaşımı Alman besteci Carl Orff tarafından uygulanmaya başlanmıştır. Orff, müzik çalışmalarıyla birlikte müzik pedagojisiyle de ilgilenmiş ve müziğin çocuklara verilmiş biçimi ve teknikleriyle ilgili çalışmalar yapmıştır. Orff öğretisinin temelinde drama ve müzik birlikte kullanılarak doğaçlama çalışmaları yapılmaktadır.

1.2. Drama

Drama son dönemde eğitim sistemimizde birçok disiplin içinde kullanılmaya başlandı. ‘‘Drama içinde, oyunu yaratıcılığı araştırma, yorumlama, karar verme gibi birçok öğeyi barındırmaktadır. Öğrenilmek istenen bilginin kalıcı olması bireyin etkinliklerle bilgiyi oyunlaştırması, tekrarlanması ve özümsemesi ile gerçekleşir’’ (Arslan, 2013). İnci San’ın tanımına göre ‘‘drama; bir sözcüğü, bir kavramı, bir davranışı, bir tümceyi, bir fikri, bir yaşantıyı veya bir olayı doğaçlama, rol oynama gibi tiyatro ya da rol oynama tekniklerinden yararlanarak bir grup çalışması içinde oyun ya da oyunlar geliştirerek eski bilişsel örüntülerin yardımıyla yeniden yapılandırmaya yönelik etkinlikler sürecidir’’ (San, 1991). Drama yöntemiyle bir grubun topluca öğrenmesi gerçekleşir. Öğrenme sürecinde araştırma, düşünme, empati kurma, eğlenme, sorgulama vb. gibi boyutlar kendiliğinden doğaçlama olarak oluşur. Bu da katılımcıların yaşanan süreçte empati kurma yoluyla konu hakkında düşünmelerini sağlamaktadır.

Yapılan uygulamalarla öğretmen adaylarının kadına şiddet konusunda farkındalık oluşturmaları hedeflenmiştir. Klasik müzik ve Death Metal

müzik dinletilen 7. Dönem lisans öğrencilerinin şiddet tutumları arasında farklılaşma var mıdır sorusuna cevap aranmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, tek gruplu yarı deneyselbir çalışmadır. Ön test son test uygulaması yapılmıştır. Değişkenlerin birbiriyle ne düzeyde ilişkili olduğu incelenmektedir. Araştırmada algılanan çok boyutlu şiddet ölçeği ve şiddete yönelik tutum ölçeği (Balkıs, Duru ve Buluş 2005). uygulanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Uygulama 7. Dönemde eğitim alan Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencileriyle yapılmıştır. Uygulamaya katılan öğrenci grubu 3 ve 4. Dönemlerde Müzik1 ve Müzik Öğretimi dersi almış 5. Dönemde de Drama dersi almış durumdadır. 7.dönemde seçmeli olarak alınan Orff Öğretisi dersinde şiddete yönelik tutum ölçeğinin uygulanması aşamasında etkinlikler yapılmıştır. Araştırmaya 20 öğrenci katılmıştır. Uygulamalar üç hafta boyunca sürmüştür. Öğrenciler tek grup olarak çalışmış olup, ölçek soruları ön test ve son test olarak uygulanmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla şiddete yönelik tutum ölçeği ve algılanan çok boyutlu şiddet kaynakları ölçeği kullanılmıştır.

2.4. Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği

“Şiddete yönelik tutum ölçeği öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Blevins (2001) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek tek boyutludur ve öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarını betimleyen toplam 9 maddeden oluşan 4'lü derecelmeli tipi bir ölçektir. Bireylerden her bir ifade için kendilerini 1 (Hiç Katılmıyorum) ile 4 (Tamamen Katılıyorum) puan aralığında derecelendirmeleri istenmektedir. Öğrencilerin maddelere verdiği yanıtlar toplanarak toplam puan elde edilir. Yüksek puanlar öğrencinin şiddete yönelik tutumunun yüksek olduğunu gösterir. Ölçeğin geçer-

lilik ve güvenilirliğine ilişkin olarak sadece görünüş geçerliliğine bakılmış, ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğine ilişkin analizler bu araştırmayla yapılmıştır” (Balkıs, Duru ve Buluş, 2005). “Birinci araştırmacı tarafından Türkçeye çevrilen ölçek Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümünde görev yapan üç öğretim üyesi tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiş, ölçeğin son şekli çeviriler karşılaştırılarak elde edilmiştir. Daha sonra ölçek, 400 ilköğretim ikinci kademe öğrencisine uygulanmıştır. Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin (ŞYTÖ) güvenilirlik çalışması için iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. İç tutarlılık analizleri incelendiğinde, ölçeğin iç tutarlılık kat sayısının .737 olduğu ve ölçekteki madde toplam korelasyonlarının ise .39 ile .53 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için faktör analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, faktör yüklerinin varyansın %36.8'ini açıklayan 2,943 özdeğerli tek faktör üzerinde toplandığı görülmüştür” (Balkıs, Duru ve Buluş, 2005).

2.5. Araştırma Süreci

Katılımcıların demografik özelliklerine ait bilgiler kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Bilgi formunda öğrencilerin cinsiyet, yaş ve şiddete başvurma sıklıklarına ilişkin sorular bulunmaktadır.

- Araştırmaya katılan öğrencilere ders süresi boyunca devam eden etkinliklerde, fon müziği olarak klasik batı müziğinde minör tonalitede parçalar dinletilir.(Örneğin Albinoni sol minör adagio vb.)
- Derse ısınma hareketleriyle başlanırken dinletilen müziğe uygun ritimde dans ve yürüyüş yapılır. Ardından ritim vurulur.
- İstedikleri renkli kalemleri kullanarak, dinletilen müziğe uygun çizgi çalışması yapmaları sağlanır.
- Fon müziği dinlerken kendilerine neler hissettikleri şeklinde sorular yönlendirilir. Dinledikleri müzikte şiddetle alakalı duyguların uyanıp uyanmadığı, toplumda şiddetle nerelerde karşılaştıkları sorulur.
- Şiddet konusu ile ilgili ön konuşmalardan sonra, çevrelerinde gördükleri ve duydukları şiddet olayları üzerinde örneklemeler yapılır. Şiddete uğrayan kişilerle empati kurmaları istenir.

- Katılımcılar şiddetle ilgili belirlenen konularda gruplara ayrılarak (arkadaşlar arasında şiddet, okulda şiddet, ailede şiddet ve cinsel ayrımcılık boyutunda şiddet) doğaçlama drama çalışmaları yaptırılır.
- Drama çalışmaları sonrasında katılımcılara şiddete dayalı tutum ölçeği ve algılanan çok boyutlu şiddet kaynakları ölçeği uygulanır.
- Aynı şekilde yukarıda yapılan uygulamalar “Death Metal” müziği dinletilerek tekrar edilir ve ölçekler tekrar uygulanır.

3. Bulgular

Tablo 1: Algılanan Şiddet Kaynaklarının Ön-Son Test Sonuçlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.

	N	X	Ss
Medya Ön Test	20	5,30	1,218
Medya Son Test	20	6,25	2,337
Arkadaş Ön Test	20	6,60	1,789
Arkadaş Son Test	20	9,55	3,561
İnanç Ön test	30	4,95	1,234
İnanç Son test	30	9,45	3,187
Okula Aidiyet Ön Test	20	6,95	2,212
Okula Aidiyet SonTest	20	12,90	3,538
Okul Öz yeterlilik Ön Test	20	7,85	2,340
Okul Öz yeterlilik SonTest	20	11,00	3,048

Algılanan Şiddet Kaynakları ölçeğini meydana alt boyutlara ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin yer aldığı tablo incelendiğinde ilk test ve son test arasında skorlarda genel bir artış göze çarpmıştır. Son test sonuçları kıyaslamaya tabi tutulduktan sonra fonda Death Metal dinleyerek drama çalışması yapan katılımcıların şiddetin kaynağı olarak düşünülebilecek tüm alt boyutlarda daha yüksek skorlara ulaştığı görül-

müştür. Sonuç olarak Death Metal müzik türünün katılımcılarda bir şiddete yönelme etkisi bıraktığı düşünülebilir.

Tablo 2: Şiddete Yönelik Tutum İle Algılanan Şiddet Kaynakları Ön-Son Test Sonuçlarının Korelasyonları

		Medya	Arkadaş	İnanç	Okula Aidiyet	Özyeterlilik
Şiddete Yönelik Tutum Ön Test	R	,220	,376	,367	,012	-,437
	p	,352	,103	,112	,960	,054
	N	20	20	20	20	20
Şiddete Yönelik Tutum Son Test	R	,248	,299	,202	,266	-,511*
	p	,293	,200	,393	,257	,021
	N	20	20	20	20	20

Tablo 2’de Şiddete yönelik tutum ön test ve son test sonuçları ile algılanan çok boyutlu şiddet kaynakları testleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Klasik Müzik dinletisiyle uygulanan drama etkinliklerinden sonra yapılan şiddete yönelik tutum testi ile algılanan şiddet testi sonuçları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Death Metal müzik ile yapılan drama uygulamasının ardından ise Algılanan Şiddet Kaynakları testinin özyeterlilik alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Sonuç olarak Death Metal müzik türü ile bireylerin öz yeterlilik boyutunda şiddet eğilimlerini arttırmıştır denilebilir.

Tablo 3: Algılanan Şiddet Kaynakları Medya Boyutunun Ön-Son Test Sonuçlarının Farklılaşma Durumuna İlişkin t testi Sonuçları

		N	X	SS	t	sd	p
Medya Boyutu	Ön Test	20	5,30	1,218	-1,006	19	,025
	Son Test	20	6,25	2,337			

Tablo 3’de Şiddet Kaynakları olarak medya boyutu ön test ve son test sonuçları arasındaki farklılaşma incelenmiştir. Buna göre medya boyu-

tunda klasik müzik dinletildiği uygulama sonrası ile Death Metal müzik türü dinletildiği uygulama sonrası uygulanan test sonuçları arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Bu durum Death Metal müzik türü ile yapılan uygulama ardından medya alt boyutundaki cevaplarda şiddet eğiliminin arttığını göstermektedir. Klasik müzik dinletildiğinde ortaya çıkan ortalama değeri 5,30 iken, Death Metal müzik türü dinletildiğinde ortaya çıkan değeri 6,25'e yükselmiştir. Bu durum medya alt boyutunda bulunan şiddet algısının Death Metal müzik türü ile arttığını göstermektedir.

Tablo 4: Algılanan Şiddet Kaynakları Arkadaş Boyutunun Ön-Son Test Sonuçlarının Farklılaşma Durumuna İlişkin t testi Sonuçları

		N	X	SS	t	sd	p
Arkadaş Boyutu	Ön Test	20	6,60	1,789	-,962	19	,038
	Son Test	20	9,55	3,561			

Tablo 4'de Şiddet Kaynakları olarak Arkadaş alt boyutu ön test ve son test sonuçları arasındaki farklılaşma incelenmiştir. Buna göre Arkadaş alt boyutunda klasik müzik dinletildiği uygulama sonrası ile Death Metal müzik türü dinletildiği uygulama sonrası uygulanan test sonuçları arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Bu durum Death Metal müzik ile uygulanan drama etkinliği ardından Arkadaş alt boyutundaki şiddet eğiliminin arttığını göstermektedir. Klasik müzik dinletildiğinde ortaya çıkan ortalama değeri 6,60 iken, Death Metal müzik türü dinletildiğinde ortaya çıkan ortalama değeri 9,55'e yükselmiştir. Bu durumda arkadaş boyutuna ilişkin şiddet algısının Death Metal müzik türü ile arttığını göstermektedir.

Tablo 5: Algılanan Şiddet Kaynakları İnanç Boyutunun Ön-Son Test Sonuçlarının Farklılaşma Durumuna İlişkin t testi Sonuçları

		N	X	SS	t	sd	p
İnanç Boyutu	Ön Test	20	4,95	1,234	-8,682	19	,000
	Son Test	20	9,45	3,187			

Tablo 5'te Şiddet Kaynakları olarak İnanç alt boyutu ön test ve son test sonuçları arasındaki farklılaşma incelenmiştir. Buna göre inanç alt boyutunda klasik müzik dinletildiği drama uygulaması sonrası ile Death Metal müzik türü dinletildiği drama uygulaması sonrası katılımcıların sonuçları arasında $p < 0,01$ düzeyinde oldukça anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Bu durum Death Metal müzik türü ile inanç boyutundaki şiddet eğiliminin arttığını göstermektedir. Klasik müzik dinletildiğinde ortaya çıkan ortalama değeri 4,95 iken Death Metal müzik türü dinletildiğinde ortaya çıkan değeri 9,45'e yükselmiştir. Bu durum inanç boyutuna ilişkin şiddet algısının Death Metal müzik türü ile arttığını göstermektedir.

Tablo 6: Algılanan Şiddet Kaynakları Okula Aidiyet Boyutunun Ön-Son Test Sonuçlarının Farklılaşma Durumuna İlişkin t testi Sonuçları

		N	X	SS	t	sd	p
Okula Aidiyet	Ön Test	20	6,95	2,212	-1,905	19	,007
	Son Test	20	12,90	3,538			

Tablo 6'de Şiddet Kaynakları olarak okula aidiyet alt boyutu ön test ve son test sonuçları arasındaki farklılaşma incelenmiştir. Buna göre okula aidiyet boyutunda klasik müzik dinletildiği uygulama sonrası ile Death Metal müzik türü dinletildiği uygulama sonrası uygulanan test sonuçları arasında $p < 0,01$ düzeyinde oldukça anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Bu durum Death Metal müzik türü ile okula aidiyet boyutundaki şiddet eğiliminin arttığını göstermektedir. Klasik müzik dinletildiğinde ortaya çıkan ortalama değeri 6,95 iken Death Metal müzik türü dinletildiğinde ortaya çıkan değeri 12,90'a yükselmiştir. Bu durumda okula aidiyet boyutuna ilişkin şiddet algısının Death Metal müzik türü ile arttığını göstermektedir.

Tablo 7: Algılanan Şiddet Kaynakları Öz yeterlilik Boyutunun Ön-Son Test Sonuçlarının Farklılaşma Durumuna İlişkin t testi Sonuçları

		N	X	SS	t	sd	p
Özyeterlilik	Ön Test	20	7,85	2,340	1,147	19	,035
	Son Test	20	11,00	3,048			

Tablo 7’de Şiddet Kaynakları olarak öz yeterlilik alt boyutu ön test ve son test sonuçları arasındaki farklılaşma incelenmiştir. Buna göre öz yeterlilik boyutunda klasik müzik dinletilendrama uygulaması sonrası veDeath Metal müzik türü dinletilen drama uygulaması sonrası uygulanan test sonuçları arasında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Bu durum Death Metal müzik türü ile öz yeterlilik boyutundaki şiddet eğiliminin arttığını göstermektedir. Klasik müzik dinletildiğinde ortaya çıkan ortalama değeri 7,85 iken Death Metal müzik türü dinletildiğinde ortaya çıkan değeri 11.00’a yükselmiştir. Bu durum öz yeterlilik alt boyutuna ilişkin şiddet algısının Death Metal müzik türü ile arttığını göstermektedir.

Tablo 8: Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin Ön-Son Test Sonuçlarının Farklılaşma Durumuna İlişkin t testi Sonuçları

		N	X	SS	t	sd	p
Şiddete Yönelik Tutum	Ön Test	20	10,12	2,301	1,267	19	,000
	Son Test	20	15,58	5,120			

Tablo 8’de Şiddete Yönelik Tutuma ilişkin Klasik Müzik ve Death Metal müzik dinledikten sonra ortaya çıkan şiddet eğilimleri karşılaştırılmıştır. Buna göre Klasik Müzik ve Death Metal müzik eşliğinde yapılan drama uygulamaları sonrasında uygulanan şiddete yönelik tutum ölçeği sonuçları arasında $p<0,01$ düzeyinde oldukça anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Bu durum Death Metal müzik ile şiddete yönelme tutumunun arttığını göstermektedir. Klasik müzik dinletildikten sonra ortaya çıkan ortalama değeri 10,12 iken, Death metal müzik türü dinletildikten sonra ortaya çıkan şiddete yönelik tutum ortalama değeri 15,58’e yükselmiştir. Bu durumda şiddet eğiliminin Klasik müzik ile azaldığı, Death metal müzik türü ile arttığı söylenebilir.

4. Sonuç ve Tartışmalar

Arka planda klasik müzik ve death metal türü müzik eşliğinde yapılan drama uygulamalarının ardından katılımcıların şiddete yönelik tutumlarını ve algılanan şiddet kaynaklarını ölçen bu çalışmanın verileri analiz

edildiğinde iki müzik türünün katılımcılar üzerinde farklı etkiler bıraktığı görülmüştür. Death Metal kullanılan etkinlikler ardından algılanan şiddet kaynakları ölçeğinde tüm alt kategorilerde yükselen bir skor, dolayısıyla şiddete daha eğilimli cevaplar göze çarpmaktadır. Şiddete yönelik tutum ve algılanan şiddet kaynakları ölçeklerinin arasındaki ilişki, korelasyon çalışmasıyla incelendiğinde, istatistiksel olarak göze çarpar şekilde özyeterliğe dair alt boyutta bir farklılık görülmüştür. İlk test ve son test karşılaştırmaları sonucunda algılanan çok boyutlu şiddet kaynakları ölçeğinde; medya alt boyutunda Death Metal müzik eşliğinde yapılan etkinlikte istatistiksel olarak anlamlı şekilde katılımcıların daha şiddet eğilimli cevaplar verdikleri gözlemlenmiştir. Arkadaş alt grubunda yine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde katılımcıların Klasik Müzikle uygulanan etkinliğe göre daha şiddete eğilimli cevaplar verdikleri görülmüştür. Devam eden inanç ve aidiyet alt kategorilerinde ise istatistiksel olarak oldukça anlamlı görülen bir farkla katılımcıların şiddet eğilimlerinin arttığı bulgularda görülmektedir. Özyeterlilik alt boyutunda yine Death Metal eşliğinde yapılan drama etkinliği ardından katılımcıların ölçekte daha çok şiddet ağırlıklı cevaplar verdikleri gözükmektedir. Son olarak, şiddete yönelik tutum ölçeğinde ilk ve son testler karşılaştırıldığında katılımcıların şiddete yönelik tutumlarının, şiddet eğilimli yönde oldukça arttığı görülmektedir.

Konuyla ilgili yapılan farklı çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçların elde edildiği gözlenmiştir. Guner (1998) yaptığı çalışmada arabesk, heavy metal ve Klasik Batı müziği dinleyen ergenlerin saldırganlık düzeylerinin, heavy metal dinlemeyi tercih edenlerin diğer müzikleri dinlemeyi tercih eden gruplardan anlamlı düzeyde saldırgan ve kaygılı davranışlar gösterdiklerini ortaya koymuştur.

Sezer (2011) yaptığı araştırmada, Türk Halk Müziği dinlemeyi tercih eden bireylerin, sürekli öfke puan ortalamalarının diğer müzik türünü dinlemeyi tercih eden bireylere göre yüksek olduğunu tespit etmiştir. Öfke dışıta puan ortalamalarının en yüksek olduğu grubu arabesk müzik dinleyenler oluşturmaktadır. Klasik müzik ve ney dinlemeyi tercih edenlerin öfkelerini kontrol etmede diğer müzik türlerini dinleyenlerden daha başarılı oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Elde edilen bulgular dikkate alındığında aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Okullar araştırmadan haberdar edilerek teneffüslerde minör tonlarda müzik yayını yapmaları önerilebilir.
- Medya programı yapan kuruluşların yapılan araştırma hakkında bilgilendirilerek programlarda yayınlanan müzik türlerini dikkatle seçmeleri önerilebilir.
- Müziğin insan ruhunu etkilediği göz önüne alınarak okullarda şiddete yönelme eğilimi gösteren çocukların müzikle veya farklı bir sanatla buluşması sağlanmalıdır.
- Yapılan araştırmada örneklem grubundaki kişi sayısı az olduğu düşünülerek araştırmacıların daha büyük örneklerle daha kapsamlı çalışmalar yapması önerilebilir.
- Yerel yönetimlerin topluma hizmet çalışmalarında, farkındalık yaratmak için araştırma sonuçlarından haberdar edilmesi sağlanmıştır.
- Psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümünde çalışan araştırmacılar okullarda şiddet olaylarının önlenmesi amacıyla müzikle şiddet arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar yapabilir.

5. Kaynakça

- Apaydın, K. (2012). Ergenlik dönemi sorunlarının çözümünde müzik eğitiminin rolü ve önemi. E-journal of newworldsciencacademy. Wolume: 7 nummer: 2
- Arslan, A. (2009). Sınıf öğretmenliği anabilim dalında disiplinler arası eğitimde Orffschulwerkelemer müzik uygulamaları. Wcess 2009 sciencedirect, procediasocialseiences, Kıbrıs, www.elsevier.com
- Arslan, A. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik becerilerini geliştirmede dramının önemi, uluslar arası Akdeniz araştırmaları dergisi sayfa 129-133 İSSN:1309-0682.
- Ayan, S. (2006). şiddet ve fanatizm Ç.ü iktisadi idari bilimler dergisi 7/2 sayfa 191-209
- Balkıs, M., Duru, E. ve Buluş, M. (2005). Şiddete yönelik tutumların özyeterlilik, medya, şiddete yönelik inanç, arkadaş grubu ve okula bağlılık duygusu ile ilişkisi. Pamukklae üniversitesi eğitim fakültesi ege eğitim dergisi, sayfa 83-97
- Blevins, R.M (2001). Attitudes toward violence and reason for living in adolescents with high, moderate and low self esteem. Unpublished Master Dissertation. Esttensee State University

- Bora, A. (2011). Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, çok boyutlu yaklaşımlar, İstanbul Bilgi Üniversitesi sosyoloji ve eğitim çalışmaları birimi (seçbir) İstanbul erişim <http://www.secbir.org/wp-content/uploads/2011/01/15AKSUBORA.pdf>
- Boydaş, N. (1997). Eğitim-sanat ilişkisi, Eğitim bilimine giriş Ankara, Gazi kitabevi yayınları.
- Freedman, Y.L., Sears D.O., & Carl Smith J.M. (1993). Sosyal psikoloji, çev. A,Dönmez imge kitap evi yayınları, Ankara.
- Guner, N. (1998). Ergenlerin dinledikleri müzik türü ile saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi 7. ulusal eğitim bilimleri kongresi cilt 1 sayfa 291-299 Konya
- Güzel, E. (2014). Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık ve medyanın rolü, global medya journal sayfa 185-197, İstanbul.
- Haskan, Ö. ve Yıldırım, İ. (2012). Şiddet eğilim ölçeğinin geliştirilmesi, Hacettepe üniversitesi eğitim ve bilim, cilt 37 sayı 163 sayfa 165-177.
- İnam, A. (2015). Şiddeti anlamak, <http://mimoza.marmara.edu.tr/avni/dersbelgeliği/kunduz/şiddet/ahmetinam.htm>
- Köknel, Ö. (2000). bireysel ve toplumsal şiddet 2.baskı altın kitaplar yayınevi: İstanbul.
- San, İ. (1991). Eğitim- öğretimde yaşayarak öğrenme yöntemi ve estetik süreç olarak yaratıcı drama. Eğitimde nitelik geliştirme sempozyumu 13-14 nisan, İstanbul kültür koleji yayınları
- Sezer, F. (2011). Öfke ve psikolojik belirtiler üzerine müziğin etkisi. Uluslar arası insan bilimleri dergisi cilt 8 sayı 1 ISSN:1303-5134
- Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi, evrensel müzikevi sayfa 31-33: Ankara.
- Uluçay, T. (2012). Müzik eğitiminin ortaöğretim öğrencilerinin şiddet eğilimine etkisi, doktora tezi
- Türk dil kurumu (2011). ilköğretim okulları için Türkçe sözlük Ankara dil kurumu sayfa 640 3. Baskı